

kih zavezniških in neutralnih držav na c. in kr. dvor protestirati odločno zoper torpediranje bolniške ladje „Elektra“ s strani sovražnega podmorskega čolna. To si cer ni bil prvi slučaj, da je sovražni podmorski čoln v avstrijskih vodah napadel mirne ladje. Že dne 12. februarja t. l. je izstrelil nedaleč od Punto Planke brez prejšnjega avarila torpedo na parnik „Daniel Erno“ družbe „Ungaro Croata“, ki se je izognil uničenju samo s spremnim manevriranjem. Kapitan parnika je videl, kakor so številne priče pod prisego potrdile, periskop čolna in tri torpedo. Dne 28. februarja t. l. je lanciral neki podmorski čoln, ne da bi se video periskop, istotako blizu Punte Planke torpedo na parnik „Zagreb“ iste družbe. Ladja se je mogla izogniti strelu, katerega tir je opazovalo na krovu obilo oseb, samo s hitro obrnitvijo. Dne 5. aprila t. l. je bil na parnik „Daniel Erno“ znova lanciran torpedo od nekega podmorskega čolna, tudi tokrat brez avarila, ki je potem eksplodiral na bližnji skalni obali. C. in kr. vlada ni objavila teh dogodkov, ki k sreči niso bili združeni z nikako škodo, v splošno vednost, omejila se je na to, da je obvestila 12. in 28. februarja na lokalne parnice o izvršenih atentatish vlado Zjedinjenih držav, ki je vprašanja, ki so nastala z bojem podmorskih čolnov, ponovno porabljala za posredovanje pri centralnih državah.

Ker se množijo napadi sovražnih podmorskih čolnov na nedoline in z gospodarsko konvenco posebno zaščitene ladje in vzporedno okolnosti, da sovražne države niso prisiljene, kakor centralne, braniti se proti sramotnemu načrtu in izstradanju celih narodov, se mora pripraviti uničevanje mirnih ladij, katero ne more na noben način pospeševati vojniči ciljev sovražnikov, samo slepi razdevalni besnosti. Ta razlog se potrjuje z dejstv z barbarskim činom, izvedenim na avstrijskem parniku „Dubrovniku“.

Ta ladja, last družbe „Navigazione a varo Ragnone“ je bila 9. maja t. l. ob 10. uri 30 minut dopoldne v kanalu Narento med Sv. Jurijem na otoku Hvaru in rтом Gomenu na polotoku Pelješcu od soraznega podmorskega čolna brez vsakega avarila uničena z dvema torpedinima streloma. Prvi torped je zadel parnik na strani krmila in je imel za posledico, da se je začela ladja s sprednjim delom hitro potapljal. Vse osebe na krovu so bitele v rešilne čolne, ki so bili spuščeni v vodo. Ko so hoteli ti čolni odpeluti, je eksplodiral drugi torped, ki je prišel iz iste ameri, kakor prvi. Valed eksplozije je bil rešilni čoln s krmila z vsemi osebami vršen v zrak in se je razbil. Drugi čoln s 16 osebami je plul proti kopnemu in sprejel potoma dva ponesrečenca. Barke, ki so pribitele na pomoci, so rešile še nekaj oseb iz vode. Na ladji so bili v trenutku torpediranja poleg posadke parnika, ki je znala s kapitanom 19 mož, potniki v jednakem številu, med njimi dva duhovnika in več žen in otrok. Tri trupla atopljjenih žensk so že pokopana. Od posadke in potnikov se pogrešajo štiri osebe.

Poročilo „Agenzia Stefani“ z dne 10. t. m. priznava dejstvo, da je bila ladja potopljena, in osnada za površčitelje italijanskim podmorskim bojnim silam dodeljeni francoski podmorski čoln, dostavlja pa, da je bil parnik transportna ladja in naložen z vojnim materijalom. Ta navedba je izmišljena in sludi očitidno namenu, da se poškope potopljeno za opravljeno. Ladja, malo lokalni parnik, dolg 51 metrov, prostora 480 ton, ni mogel umetno imeti na krovu ne čete ne vojnega materijala. Istotno se to ni zgodilo na neenem prej navedenih parnikov. Sicer posadka pomorskega čolna, ki je ostala, po običaju sovražnih podmorskih čolnov, za časa torpediranja kolikor mogoče oddaljena in povsem pod vodo, ni mogla konstatirati, katere osebe in kak tovor je vozil parnik.

Ako se predstavlja zavrnato obstreljevanje male ladje še samo na sebi za brutalni nasilni čin, kateri je povsem nepravilnejši, v nasprotju s človečnostjo, z mednarodnim pravom, tako je mogoč drugi torped na Še potapljanjoči se parnik, obdan z rešilnimi čolni, imeti samo nesmen, preprečiti rešitev oseb, katerih življenje bi se

lahko obranilo. To početje se da označiti samo za premišljeni umor.

Če tudi italijanska vlada v svojem poročilu, gotovo avesta si, da naznanja javnosti sramoteni, posebno povdarda, da je bila francoska bojna ladja, ki je izvršila dejanje, zadeva vendar odgovornost za to italijansko vlado, ker je podmorski čoln, za katerega se gre, operiral v zvezni italijanskih pomorskih bojnih sil.

C. in kr. vlada se zavaruje na najobjektnejši način proti navedenim zločinom, katerim so enaki samo oni, katere so zagrešili entente države v tej vojni. — Prosi poštanštvo, naj obvesti o tem svojo vlado kar najhitrejše.

Radovedni smo, koliko bodo ta protest pomagal. Najboljše bi bilo načelo: klin s klinom!

Jaza, neprrijetost in slabo razpoloženje so posledice znamenja in slabih priprav. Mnogo ljudi je, ki na tem trpijo, kres da bi se nato osredi, mnogo pa takih, ki hujce bolesni z drugega. Štejmo, če so enaki samo oni, katere so zagrešili entente države v tej vojni. — Prosi poštanštvo, naj obvesti o tem svojo vlado kar najhitrejše.

Radovedni smo, koliko bodo ta protest pomagal. Najboljše bi bilo načelo: klin s klinom!

movini — Na nas nikoli pozabili — Vesela vred vas naj spremja — Na potu vašega življenja! — Tisoč pozdravov vam pošiljam; vedite, — Da se še na vas spominjam — Ljubi Bog vas naj živi. — Vas sovražnike naj pokori! — Z Bogom! Pisal Dermikovič Ant., vormeister, feldhaubitz vojna pošta 32.

III.

Hrabri strelec.

Iz bojišča se nam piše: Eden izmed vrh slovenskih fantov zuguführer Cilenšek Poncgrac služi pri c. k. domobranskih strelec Štev. 4 že 6 mesecev v bojni črti. Doma je iz Griz pri Celju na Sp. Štajerskem. Zmajar je eden prvih v bojni črti in bil je že mnogokrat pojavljen od gg. generalov.

Kakor zmajar, tako tudi na 7. aprila 1916 bil je poslan na patroljo z 12 možimi, kateri si je on sam izbral. Imel je nalogo, pregledati prednje sovražne postojanke in ako je mogoče priti polntarju na hrbot. In popoldne ob 7/7. uru je odokrskal na svojo tekačev in neverno pot. Preiskal je glavljene črte in tudi sredno prispevki sovražniku na hrbot, kar ga je stalno doča truda in trpljenja. Med potjo, ko so je vrnil, zadel je na en sovražni oddel, s katerim se je spustil v boj. Bilo se je že bazi, da bodo premagan; ali v tistem hipu skoči kot ranjen lev med nje, vadigve poško nad poveljnikovo glavo ter mu jo razdrobi. Sovražniki videči, da je njih glavljene mrtve, začnejo se po smrtnem umikati. Ko Cilenšek to zapasi, vdari z vso močjo naprej in jih v budem boju premaga ter redi nača dva oficira in 6 mož. Vkljub vsem težavam in ravnem se vrne k poselki v pravem času z jasno vzdahom poročilom, približno koliko močan in v kakem položaju da se nahaja sovražnik, nakar smo jih potem brez vseh inkrogla lahko presegali vkljub njihovi premoči. Os pa je bil pojavljen in sam generalmajor ga je postavil za vred vsem njegovim tovarišom. Upam, da bodo tudi v kratkem odlikovani. Čestitam jas in njegovi tovariši njegovim staršem, da imajo tako izvrstnega in hrabrega sina! Obret. F. Scheibenbauer.

Poljedelski nasveti.

Paradisnica ali rojstvo jabolka je sedi in južni del v potrebuje vred tega masega toplice in svetlobe, da more rasti in se razvijati. V višjih legah in pokrajini, kjer je kratko poletje, morajo dostikati same sproge nasenje sadevi. Iz poseljkih cestov nasodi sadovi pa ostanejo zeleni in podležejo, kakor rastlina same preverjajo jasenje.

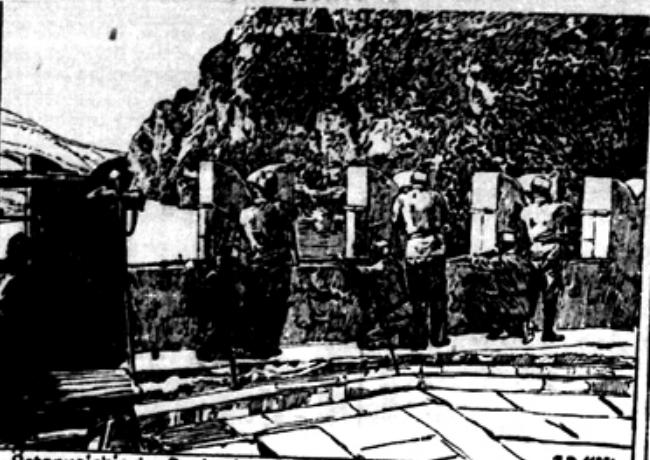
V prejšnjih letih se je uveljavilo k nam iz južnih pokrajin, posebno iz Italije velike masovne zrelih paradisnic, kar se je svedala sedaj zelenilo. Zato je se moralo v na toplem letošnjem vrtih ob zidovih in ob hišnih stenah in toplih bregovih, podočnih in opaljenih visogradih, ki ležijo proti jugu, sediti prav mnogo paradisnic, da bi se moglo pokriti veliko tukensko potrebo.

Zeleni odporni boji naših junakih čet na južno-zapadni fronti so gotovo občudovanja vredni. Zato tudi zahrbni Lah ni pridobil niti pedi zemlje, katero se mu ni prostovoljno pustilo. Ker so bili v dosedanjih bojih na južnem zaledju naši junakski vojaki v veliki manjšini, je samo ob sebi umetno, da so stali le v defensavi. V bojih se porabila sededa veda vnača najmanjšo priljubljenost, ki bi bila za odpor ugodna. Nada alika kaže avstrijsko opazovalno stražo na neki hitni strebi ob trolaki bojni fronti.

Dne 28. aprila 1916. Srčne pozdrave na Biselance in na moje znanec ter sorodnike, če gih že stojim neprestano 17 mesecev v fronti, hvala Boga zmajom zdrav. Velikonočno praznike ste imeli upam tudi da zeleno. Ali pri nas so bili sesteni? Želim vam čase prav mile, — Da bi želite valje se spomnile — Da bi sredno v do-

^{*) Precizno cenjene prijetje v fronti, da nam je nadaljnje posljilo poročila o bojnih in drugih dogodkih. Kot iste s tem posredovali zvezni medijih v domovini in vsej na fronti. Op. ure.}

Iz bojev proti Lahom.

Osterreichische Beobachtungsposten auf einem Hausdache an der Tiroler Kampffront,

Vesela vi
vašega živ
im; vedit,
Ljubi Bog
pokori! —
vormeister,

Mlade rastline so zelo občutljive proti mrazu in se jih na noben način ne sme poprej saditi na prostem, dokler niso popolnoma varne pred nočnim mrazom. To bi se priporočalo z 20. majem.

V gnojnih gredah vrtnarjev so bile paradižnice že posajene v marcu — dostikrat že prej — in so srasle sedaj že prav lepo. Večinoma so vsled bujne rasti že nekaj prestole, tiščijo druga drugo v višino in postanejo vsled tega njih stebla slabia in njih korenine dolge. Take rastline ne pa niso prav sposobne za vseeno gojitev paradižnic.

Na setveni dnevi pregledo stojče rastline bi se nai začetkom maja previdno izkopalne in presadile v posebno gnojno gredo. Tudi se priporoča jih vsaditi v male cvetljene lonce in to je posebno priporočljivo za sajenje v domačih vrtovih. Sajenke obdržijo po presajenju semjino med številnimi, na noso nastalimi koreninami močno skupaj in izrazito vsled tega hitreje in gotove.

Ce tudi ni semjina posebno dobra, se vendar sadi paradižnice z najboljšim uspehom, ako se mesta, kjer se sadijo, pognojijo z nekoliko sprašnemu gnojem.

Naj se rastline ne sadijo gosteje kakor na 50 cm razdalje. K vsaki rastlini se naj postavi močen kot, na katerega se privežejo mladike. Ob sidovih, pa tudi na vrtnih gredah se lahko paradižnice vagojijo v obliku ograj, ako se jih da primereno podnožijo.

Pri sajenju ob količini se pusti na vsaki rastlini samo 2 do 3 glavne mladike ter se naj odstrani kaktor močne spodnej več druge mladike, ki se sicer zrastejo, posebno pa vse v obilnem številu rastote izraste. Te se rodijo močnej ali ne rodijo dovolj zdrasko in odvzamejo listju glavnih mladičev s porezenje sadov potrebno luč.

Ako se rastline o prilikli pognoji z redko gnojipo ali z raspršenim kurjim gnojem, so za to posebno ob času polne rasti zelo nevhodne.

Še nekoliko krompirja.

Na Srednjem in Spodnjem Štajerskem je nasad krompirja večinoma dokončan in na razveselje način bil v nekoliko večjem obsegu izvršen kakor je to zgodilo poprej. Vsak pojedelec, ki je letos obasadil nekoliko večjo površino svojega zemljišča s krompijem, bo jeseni zaradi tega vesel in celo občival, da ni obasadil nekoliko več semije s krompijem.

Sedaj še gre! Kdor ima prosti kos semije in semenski krompir sam ima ali ga mora dobiti od sosedja, naj še posadi nekoliko krompirja.

Pojedelec, ki se ravna po tem nasetu, ravna v svojo lastni korist in pomaga pri smagki nad našimi sestračniki, ki hočejo, da bi mi poginili od laktot. Zato je nasadite še nekoliko krompirja!

OTOS Brüders,
strokovni učitelj in vodja poslovodavnega mesta za na
sed sestračne in krompirja pri c. kr. namestniku.

4. vojno posojilo.

Glasom uradnih poročil je imelo dosedanje vpisovanje na 4. vojno posojilo zopet izredno lepi uspeh. Vpisalo se je doslej čes

3300 milijonov krov.

Ker pa še niso vasi nepeči znani in ker prisluhajo še vedno nova naznanila, odločil se je finančni minister, da z osirom na mnogočetvorne prošnje podaljša rok vpisovanja na 4. vojno posojilo

do 23. maja.

Gotovo je že danes, da so Avstrijski narodi zopet dokazali, da se ne dajo premagati in da ne pustijo nikdar itak zmagovalte domovine na celišču. Zato pa naj vsakdo porabi še teh par dni do 23. maja in naj podpiše vojno posojilo, ki se tako krasno obrestuje. Tako bodoemo dosugli veliko gospodarsko zmago!

Razno.

Prebiranje rojstnih letnikov 1897 do 1886 na Štajerskem izvršilo se bodo po sledenem načrtu: V mestu Celje dne 22. maja, za okolico Celje v Celje od 23. maja do 10. junija; v Trbovljah od 13. do 15. junija; v Braslovčah od 17. do 19. junija; Laufu od 21. do 23. junija; v Šmarju od 25. do 29. junija; v Brežicah od 1. do 3. julija; v Košjem od 5. do 6. julija; v Sevnici od 8. do 9. julija; v Šoštanju dne 22. in 23. maja; v Velenju (rušnik) dne 24. maja; v Slovenskem Gradcu dne 25. in 26. maja; v Marenbergu od 28. do 30. maja; v Ljutomeru od 1. do 4. junija; v Ptaju (mesto) dne 6. junija; v Ptaju okolica od 7. do 17. junija; v Ormožu od 19. do 21. junija; v Rogatcu dne 23. in 24. junija; v

Konjicah od 26. do 30. junija; v Mariboru okolica od 10. do 17. julija; v St. Lenartu sl. gor. od 18. do 20. julija; v Slovenskem Biestraci od 21. do 24. julija; v Mariboru (mesto) od 25. do 27. julija.

Toča v Mariboru. „Grazer Tagblatt“ od torka poroča: Predvčerajnem zvečer divjala je nad Mariborom in okolico težka nevihita s točo, ki je pričela ob pol 9. uri zvečer in je z bliskom in gromom več kot četrto ure trajala. Padanje točo, ki je bila velika kakor lešniki, je bilo slišati kakor obstrelovanje. Dosej še ni dognano, koliko škode je nevihita na kulturnih napravilih.

Velika tativna v Ljubljani. Gostilniškemu najemniku Aloisu Zorečič v kolodvorski ulici v Ljubljani je nekdo iz apnlice kaseto ukradel. V tej kaseti se je nahajalo okoli 4000 K gotovega denarja, nadalje tri hrafnicne knjižice za več kot 10.700 K in drugi vrednostni predmeti za 3000 K.

Smrtna nezgoda. V roduku grofa Henckl v Waldensteinu na Koroskem uslužbeni delavec Koloman Konrad prišel je v transmisijo, ki mu je obe roki in več reber zlomila ter pljuče raztrgalila. Kmalu nato je umrl. Bil je čes 40 let v roduku uslužben.

Dva milijona sveč zgorja. K. B. z dne 14. t. m. nasnana: Lyonski list „Nouvelliste“ poroča: V francoski fabriki vočnemih sveč Fournier v Marsella izbruhnil je požar, katerega žrtev so bili eno gospodarsko poslopje, okoli 2 milijona kilogramov sveč in sodarstvo. Škoda je ogromna.

Hrvarni tat se klati v Halozah in so sednih krajuh ptujskega okraja okoli in izvršuje najrazličnejše tativne ter vlome. Tat je neki Johan Ivančič, po domači Lah, ki je dezentral od fronte in je izvršil že celo vrsto vlomov ter tativ v Š. Vidu, pri Sv. Trojici itd. Zna se izborna skrivati pred orodniki. Ljudstvo je že v precejšnjem strahu pred njim. Treba je, da ljudetvo pomaga pri zaščitovanju slocinca in sporovi orodnikom takoj vsako vest o njegovem bivanju. Na ta način ga bode roka pravice kmalu zasacila.

Sovražništvo polstnega časa. Iz Raaba se poroča: Ko se je v nedeljo, dne 30. aprila, v cerkvi oznanilo, da vpeljejo vse uradi novi letni čas, opomnil je fajmošter, da se bode za sedež še starega časa držal. V romanci kaže še sedaj domača cerkevna ura starčas in urar jo ne sme naprej pomakniti. Ko je po Božji službi občinski sveta vladino odredbo prečital, so se mu kmetje naravnost smejali. Isti slučaj se je zgodil v občini Nižnja. Tam je fajmošter tudi teden za „Bedeči križ“ za 8 dni preložil. To so čudne stvari, ki si jih dovolijo pač že gotovi posamezni gospodje. Zdaj, ko mora in želi vsekakde preljubi domovini krištiti, morallo bi se tako gospode, pa naj budejo potem duhovniki ali kaj drugega, edostavno na fronto poslati. Kajti hvala Bogu smo v Avstriji, ki je civilizirana država in v kateri so vsi v državljanji pred postavo ednaki ... Tako vasi se nas je učilo!

Češka „Živnostienska banka“ in Žajfa. Pretekli teden prinesel je neki list v St. Pöltenu vest, da se jo v tamkajšnjem skladisti za trgovino in industrijo napravilo oblastveno preiskavo, pri kateri se je našlo toliko vaščnih življenskih sredstev, da je pač sum opravičen, vse to blago se je nakupilo ob lastnikov v namene načivjanja cen in ga zbiralo v skladisti. Zanimivo je, da je imela tam znana češka „Živnostienska banka“ spravljena več kot 60.000 kilogramov žajfe, nekaj drugih danajskih trgovin in domačih prekupčevalcev pa mnogo tisoč kilogramov kave, sladkorja, šokolade itd. Oblast je vse to blago zaplenila in proti lastnikom kazensko preiskovalo pridelca.

Prave besede ekrajnega glavarja. Iz mesta Steyr se poroča: Ob prilikli svojega vpolika k namestništvu ponovil se je dosedanje vodja ekrajnega glavarstva mesta Steyr, namestniški svetnik dr. Rudolf pl. Kölbl v zadnjem uradnem listu s prisrčnimi besedami. Izrašča prebivalstvu toplo sabavo za patriotično in krščansko vojno delo v salzedju in priznanje za njega poštovoljnost. Nadalje pravi: „One osebe v okraju pa, katerih k sreči ni veliko, ki na se-

bični, nepatriotični in nekrščanski način smatrajo vojno le za ugodno konjunkturo ter jo skušajo za neopravljene, povišane dobičke izrabiti, ki nimajo za bedo domovine in proti katerim se boitti v okraju je bilo eno mojih poglavitnih načinov — naj bi bile i zanaprej od poklicanih organov pri vsekom koraku zasedene ter — naj bi bile še tako bogate in močne — od ostalega poštenega in dobro mislečega prebivalstva z njim kot kužni buli na drugače zdravem truplu države primernim zaničevanjem kaznovani.“ — To je krepka beseda, poštena beseda c. in kr. avstrijskega uradnika, ki ne sme biti nikdar zavornik pivjak in parazitov! To je poštano mišljjenje avstrijskega glavarja, ki mu leži blagor domovine, torej tudi blagor trepetega prebivalstva na arcu! Ta moč je res — moč na pravem mestu in s pravim, pogumnim srcem!

Kako goveri policijski predsednik — v Mühlachu. „Tägl. Rundschau“ poroča: Policijski predsednik v Mühlachu v. Grundherr imel je na nekem javnem abudu govor, v katerem je prebivalstvu načinjeno priporočil ednostavnost in smernost ter je govor izgredel ostro kritiziral. Dejal je med drugim: „Čete smatrajo svoj boj kot boj za višje blaginje, za plemenitost in kulturo. Zadene jih bodo, ako opazijo v domovini nasprotje vsega tega. Radi trpijo vojski za prijatelje ednostavnosti in zmernosti, ali za oder in rute in v živalce, za sebične in površne zapravljivce in spekulante, za obabne, koketne ženske, artev primakati, jim pada težko, kajti to niso žrtve vredni. Godbene predstave popoldne v kavarnah, kjer načemljene ženske, dekleta in otroci, združeni z labkomščinsimi zapravljivci za visoko ceno v razkošju pijačnico. Na drugi strani pa 4000 do 5000 teh vojakov in malih obrtnikov, ki se na vsak trdn dan v ramenj jutri že od 1. ure naprej na sejmische sbrijo, da drugo jutro košček more za ceno dobijo, katero samorejo plačati... Omenil bi tudi nekaj zapravljivcev (Lebensänner), ki so snali svojo „neobhodno potrebo“ dokazati ter se vdajajo poleg lepemu življenju še lovakemu športu in drugim zabavam. Ljubi jas“ je bila njih edina skrb. Posredilo pa nam je, da smo jih zapravili v strešake jarke.“ Pač krasne besede, ki bi se jih tudi pri nas rado ališalo!

Norčevanje mu je minilo. Pred večimi leti isginil je v Dobrnu (Neuhau) tamčni vrtnar N. Pirtašek. Prejšo še je izvršil celo vrsto goljufij in zapustil mnogo dolgov. Dalje čas se ni nicensar o njem določil. Potem pa so dobivali opetovanjo njegovi upniki iz Belgradu in dopisnice od njega, na katerih se je iz njih norčeval in dejal, da si naj svoj dečar povišuje. Pirtašek, pristni srbofiliški hujščak, ki se je sicer iz sebičnih namenov tudi Nemcem prisluševal, bil je pobognil k svojim srbskim „bratom“. Z sločinsko pridobljenim denarjem izvrševal je v Belgradu veliko vrtnarstvo, si nakupil lep hotel in živel raskošno v polni varnosti. Ali čas so se spremenili. Avstrijske in nemške krogje segajo daleč. Danes vladamo mi v Belgradu. Naša oblast je valed tega Pirtašeka v Belgradu a retira, čeprav si je bil na Srbskem novo ime Pirtavac dal. Te dni se bodo sločinci prepeljalo v Celje, kjer bodo v prostorih preiskovalnega zapora o minljivosti vse krasote premisilevali. Norčevanje je potenih ljudi pa mu je gotovo že minilo...

Reparacijski navajalci cen. Dunajska „Reichspost“ od 5. maja piše: „Neka druhal sločincev se je vrgla na trgovstvo in hoco v paruh milijone pridobiti. Zadnji je celo neki Richard Katz v čisto judovskem listu „Prager Tagblatt“ pisal, da je samo v Pragi vselej v vojne najmanje 30 novih milijonarjev nastalo, ne da bi se govorilo o onih, ki so svoje prejšnje milijone pomnožili ali „samo“ skoraj en milijon zgrabili. Kako mora to še na Dunaju biti? Potem pač ni čudes, da si ostalo prebivalstvo niti najneobhodnejše vaskdanje stvari ne more nakupiti.“ — Tudi v naših krajih so podobne rasmere. Ko bi nam to slavna cenzura dovolila, znali bi jih prav načinko popisati!

Teden Rdečega Kriza je imel v Ptaju prav izborni uspeh. V mesta samem so dekllice